

SPIS TREŚCI

Szlaki nadziei

Krzysztof Kubiak – Polacy w bitwie o Narwik 3

Do portu w Harstad w północnej Norwegii 7 maja 1940 r. zawiął z Francji statek pasażerski „Chrobry”. Na ląd zesłali żołnierze polskiej Samodzielnej Brygady Strzelców Podhalańskich. Choć ich państwo znajdowało się pod okupacją dwóch totalitarnych potęg, a od złożenia broni przez żołnierzy Samodzielnej Grupy Operacyjnej „Polesie” gen. Franciszka Kleeberga upłynęło zaledwie pół roku, Polacy potrafili w bardzo krótkim czasie odtworzyć regularne siły zbrojne i podjąć walkę z Niemcami.

Łukasz Przybyło – Samodzielna Brygada Strzelców Karpackich
w walkach o Tobruk 13

Po klęsce Francji w 1940 r. na polu bitwy pozostała osamotniona Wielka Brytania, której wojska na lądzie były dużo słabsze od sił III Rzeszy, a tylko pobicie niemieckiej armii w Europie mogło przynieść zwycięstwo. Szybko jednak okazało się, że Niemcy nie są w stanie wywalczyć panowania w powietrzu nad Wielką Brytanią i co za tym idzie dokonać desantu morskiego na Wyspy Brytyjskie.

Wojtek Matusiak – Podpułkownik pilot Tadeusz Nowierski (1907–1983) 24

1 września 1939 r. poleciał nad Niemcy, w połowie września dotarł z Wołnia do oblężonej Warszawy i z powrotem, w Bitwie o Anglię zestrzelił niemiecki samolot w swoim pierwszym locie, a podczas inwazji w Normandii dowodził najlepszym skrzydłem myśliwskim aliantów.

Łukasz Płatek – Cichociemni, broń i pieniądze.
Łączność lotnicza z krajem w latach 1941–1944 38

Krzysztof Tochman – Z Powstania Śląskiego do walczącej Grecji.
Niezwyczajne losy cichociemnego por. Jerzego Waletki vel Edwarda Barta 50

Porucznik piech. Jerzy Waletko był jednym z kilkudziesięciu spadochroniarzy Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie, którzy w czasie II wojny światowej walczyli na Bałkanach. Po specjalistycznym przeszkoleniu na kursach dla cichociemnych we Włoszech i w Palestynie, w 1944 r. został zrzucony na teren wroga.

Dominik Smyrgała – Wygnani na zachodnią półkulę	60
Anna Hejczyk – Przywrócone dzieciństwo. Polskie osiedle Tengeru w Tanganice . .	68
Wojciech Kujawa – Z „nie ludzkiej ziemi” do Indii. Tadeusz Lisiecki (1906–1978) – organizator ewakuacji polskich dzieci . .	80

Sylwetki

Jacek Żurek – Arcybiskup Józef Gawlina (1892–1964)	91
Marcin Bukała – W habicie i w mundurze. Siostra Laureta od Serca Jezusowego (1898–1985)	101
Piotr Klimczak – „Plusk kamieni lecących z zaświata”. Życie i twórczość Władysława Sebyły (1902–1940). . . .	111
Marek Kozak – Boje rtm. Ryszarda Wiszowatego na Grodzieńszczyźnie we wrześniu 1939 roku	123

Komentarze historyczne

Anna Marcinkiewicz-Kaczmarczyk – Generałowie, którzy powrócili do powojennej Polski	130
Jarosław Szarek – „Nieustępliwi” z Huty „Katowice”	138
Grzegorz Majchrzak – Hiszpania ’82. Emocje nie tylko piłkarskie	150

Kolegium:

dr hab. Adam Dziuba, dr Wojciech Frazik,
Adam Hlebowicz, dr Kazimierz Krajewski,
dr hab. Mariusz Krzysztofiński,
dr hab. Sebastian Ligarski,
dr Agnieszka Łuczak,
dr Marcin Majewski, dr hab. Filip Musiał,
dr Wojciech Muszyński, Jan M. Ruman,
dr hab. Krzysztof Sychowicz

Redaguje zespół:

Wojciech Butkiewicz – sekretarz redakcji
(tel. 22 5818813, wojciech.butkiewicz@ipn.gov.pl),
Jakub Gołębiowski
(jakub.golebiowski@ipn.gov.pl),
Romuald Niedziółko – zastępca redaktora naczelnego
(romuald.niedziolko@ipn.gov.pl),
Jan M. Ruman – redaktor naczelny
(jan.ruman@ipn.gov.pl),
Anna Zechenter (anna.zechenter@ipn.gov.pl),
Piotr Życieński – fotoreporter

Sekretariat:

Maria Wiśniewska
(tel. 22 5818819, maria.wisniewska@ipn.gov.pl)

Projekt graficzny:
Sylvia Szafrńska

Projekt okładki i łamanie:
Katarzyna Dziedzic-Boboli

Korekta: Beata Stadryniak-Saracyn

Adres do korespondencji:
ul. Kurtyki 1, 02-676 Warszawa

Druk:
LEGRA Sp. z o.o. ul. Albatrosów 10c,
30-716 Kraków

Na okładce:
W obozie Armii Polskiej ewakuowanej
na Bliskim Wschodzie 1942 r. Fot. AIPN